

Kommenterad dagordning för rådets möte för rättsliga och inrikes frågor (RIF) den 10–11 oktober 2024

Torsdagen den 10 oktober - Inrikes frågor

1. Godkännande av dagordningen

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Godkännande
Se bifogad preliminär dagordning.

2. (ev.) Godkännande av A-punkterna

- a) Icke lagstiftande verksamhet
- b) Lagstiftning (offentlig överläggning i enlighet med artikel 16.8 i fördraget om Europeiska unionen)

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Godkännande av A-punktlista

Ansvarigt statsråd: Gunnar Strömmer och Johan Forssell

3. Det övergripande läget i Schengenområdet

- a) Schengenbarometern
- b) Genomförande av prioriteringarna i Schengenrådets årliga cykel

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Diskussion

Ansvarigt statsråd: Gunnar Strömmer

Förslagets innehåll: En återkommande punkt på Schengenrådets dagordning är den om det samlade tillståndet i Schengenområdet.

Under den första underpunkten kommer kommissionen presentera Schengenbarometern. Syftet med barometern är att ge en ögonblicksbild över läget i Schengenområdet. Under ett år tas tre barometrar fram till Schengenråden, förutom till rådet i juni, då tas en större mer omfattande Schengenrapport fram av kommissionen. I den nu aktuella barometern konstaterar kommissionen att man befinner sig i ett betydelsefullt skede med driftsättningen av in och utresesystemet Entry Exit System (EES) inom ett antal veckor. Vidare framhålls i barometern att den irreguljära migrationen har minskat med 40%, även om regionala skillnader föreligger.

Under den andra underpunkten kommer den första av de tre prioriteringarna för Schengenrådscykeln 2024–2025 som det fattades beslut om vid Schengenrådets möte i juni att följas upp:

I. Öka motståndskraften vid yttre gräns, och konsolidering av digitalisering av förfaranden och system

Förslag till svensk ståndpunkt: Regeringen välkomnar Schengenbarometern som väl belyser de utmaningar som Schengenområdet står inför. Regeringen välkomnar att frågan om ökad motståndskraft vid yttre gräns och konsolidering av digitalisering av förfaranden och system följs upp.

Regeringen anser att det är centralt att systematiska kontroller vid yttre gräns genomförs och att systemen EES och ETIAS kommer på plats och kan börja användas.

Datum för tidigare behandling i riksdagen: Information i justitieutskottet vid återkommande tillfällen inför RIF-råd, senast den 29 februari 2024. Återkommande samråd med EU-nämnden, senast den 5 juni 2024.

Fortsatt behandling av ärendet: Tillståndet i Schengenområdet är en återkommande punkt på RIF-rådets dagordning och kommer sannolikt att följas upp även framöver.

Faktapromemoria: -

c) Genomförande av interoperabilitet

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Lägesrapport

Ansvarigt statsråd: Gunnar Strömmer

Förslagets innehåll: Interoperabilitetsförordningarna syftar till att säkerställa att flera av EU:s stora system (EES, VIS, ETIAS, Eurodac, SIS och ECRIS-TCN) är tekniskt kompatibla med varandra och därigenom höja säkerheten. Förordningarna trädde i kraft den 19 juni 2019 och skulle varit tekniskt genomförda vid utgången av år 2023. RIF-rådet godkände i oktober 2023 kommissionens och eu-LISA:s förslag till ny tidsplan. Slutdatum för genomförandet är nu satt till utgången av 2026.

Störst fokus ligger nu på driftsättningen av det första av de nya systemen som ingår i interoperabiliteten, in- och utresesystemet EES. Målsättningen är att EES ska driftsättas under hösten 2024. Vid rådsmötet förväntas ministrarna få aktuell information om läget i genomförandet. Sverige följer den övergripande tidplanen.

Förslag till svensk ståndpunkt: -

Datum för tidigare behandling i riksdagen: Information i justitieutskottet vid återkommande tillfällen inför RIF-råd, senast den 29 februari 2024. Återkommande samråd med EU-nämnden, senast den 5 juni 2024.

Fortsatt behandling av ärendet: Den övergripande uppföljningen sköts av kommissionen som regelbundet rapporterar till RIF-rådet.

Faktapromemoria: 2017/18: FPM41

4. Effektivisering av EU:s återvändandepolitik

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Diskussion

Ansvarigt statsråd: Johan Forssell

Förslagets innehåll: Vikten av att öka effektiviteten i EU:s återvändandepolitik har under flera år varit en återkommande och högt prioriterad fråga i rådet. Diskussionen vid det aktuella mötet väntas bland annat präglas av att den nya migrations- och asytpakten nu ska genomföras, samtidigt som omarbetningen av återvändandedirektivet har dragit ut på tiden. Återvändandefrågan är högt upp på den politiska dagordningen i de flesta europeiska länder och utvecklingen under de senaste åren aktualiserar delvis nya utmaningar och behov, däribland återvändande av personer som bedöms utgöra ett säkerhetshot.

Förslag till svensk ståndpunkt: Regeringen välkomnar att EU:s återvändandepolitik lyfts upp för diskussion på ministerrådsmötet. Ett effektivare återvändande av de som inte har rätt att stanna i EU är avgörande för ett hållbart europeiskt asyl- och migrationssystem. Det är också en förutsättning för att migrations- och asytpakten ska fungera som avsett.

Regeringen vill därför understryka vikten av att parallellt med genomförandet av migrations- och asytpakten fortsätta och intensifiera ansträngningarna när det gäller såväl de interna som de externa aspekterna av EU:s återvändandepolitik. Regeringen är öppen för att se över det gemensamma rättsliga ramverket på återvändandeområdet mot bakgrund av utvecklingen under de senaste åren. Regeringen ser behovet av att öka effektiviteten i återvändandearbetet och är redo att diskutera nya idéer och lösningar som kan bidra till att effektivisera återvändandet. Regeringen förespråkar också användande av alla relevanta politikområden, inklusive viseringsinstrumentet, handel och bistånd, för att uppnå bättre samarbete med tredjeländer när det gäller återtagande av sina medborgare.

Datum för tidigare behandling i riksdagen: Information och överläggning med socialförsäkringsutskottet vid flera tillfällen, senast den 30 november 2023. Samråd i EU-nämnden vid flera tillfällen, senast den 1 december 2023.

Fortsatt behandling av ärendet: Diskussionen väntas följas upp inom rådsstrukturen.

Faktapromemoria: -

5. Fullständig tillämpning av Schengenregelverket i Bulgarien och Rumänien

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Lägesrapport

Ansvarigt statsråd: Gunnar Strömmer

Förslagets innehåll: Rådet väntas få en lägesrapport om de åtgärder som vidtas av Rumänien och Bulgarien med anledning av dessa länders fullständiga tillämpning av Schengenregelverket.

Förslag till svensk ståndpunkt: -

Datum för tidigare behandling i riksdagen: Överläggning med justitieutskottet den 10 november 2022. Information till justitieutskottet den 6 oktober och den 1 december 2022 samt den 30 november 2023. Samråd med EU-nämnden den 7 oktober och 2 december 2022 samt den 1 december 2023.

Fortsatt behandling av ärendet: -

Faktapromemoria: -

6. Förordningen om att förebygga och bekämpa sexuella övergrepp mot barn

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Partiell allmän riktlinje

Ansvarigt statsråd: Gunnar Strömmer

Förslagets innehåll: Kommissionen presenterade i maj 2022 förslaget till förordning om förebyggande och bekämpande av sexuella övergrepp mot barn (CSAM-förordningen). Syftet med förslaget är att förebygga och bekämpa lagring och spridning av sexuellt övergreppsmaterial samt kontaktsökning med barn i sexuella syften (grooming) i elektroniska kommunikationer och digitala tjänster. Bland annat införs skyldigheter för värdtjänster och interpersonella kommunikationstjänster att genomföra riskbedömningar, vidta riskminimerande åtgärder samt rapportera sexuella övergrepp mot barn som de får kännedom om. Om det efter vidtagna åtgärder fortsatt bedöms finnas en signifikant eller förutsägbar risk för att tjänsten används för spridning eller lagring av övergreppsmaterial och tjänsten inte själv vidtagit åtgärder för att förhindra detta, ska en så kallad spårningsorder som sista åtgärd kunna riktas mot en kommunikations- eller lagringstjänst. En spårningsorder innebär i korthet att utsedda myndigheter, efter en rättslig prövning av domstol eller en oberoende myndighet, under en begränsad tid kan avkräva att övergreppsmaterial aktivt spåras av kommunikations- eller lagringstjänsten. Förslaget till förordning innebär också att ett europeiskt centrum för att förebygga och motverka sexuella övergrepp mot barn (EU-centret) ska inrättas.

Ett stort antal ändringsförslag har lagts fram av olika ordförandeskap i syfte att bland annat avgränsa spårningsorderns räckvidd och åstadkomma ökad proportionalitet i fråga om integritet och rättssäkerhet, jämfört med kommissionens ursprungliga förslag. Det ungerska ordförandeskapet har lagt fram förslag som ytterligare begränsar spårningsorderns tillämpningsområde. I korthet handlar det om att sökningar enbart ska få göras efter övergreppsmaterial som är känt sedan tidigare. Samtidigt föreslås att kommissionen ges i uppdrag att överväga om spårningsordern i framtiden bör utvidgas till att också omfatta sökningar efter nytt övergreppsmaterial och försök till grooming. Ordförandeskapet föreslår också en förlängning av det tillfälliga undantaget från eDataskyddsdirektivet (förordning (EU) 2021/1232). En förlängning möjliggör för tjänsteleverantörer att på frivillig väg fortsätta söka efter övergreppsmaterial, och på så sätt bidra till utvecklingen av mer

träffsäker teknik för att hitta företrädesvis nytt övergreppsmaterial och försök till grooming.

Vid nu aktuellt möte väntas rådet fatta beslut om partiell allmän inriktning. Partiell innebär i det här sammanhanget att sätet för EU-centret undantas från beslutet, vilket hanteras enligt en särskild procedur.

Förslag till svensk ståndpunkt: Regeringen avser ställa sig bakom förslaget till partiell allmän riktlinje.

Datum för tidigare behandling i riksdagen: Överläggning med justitieutskottet den 16 juni 2022, den 14 september 2023 och den 18 juni 2024. Information till justitieutskottet den 1 december 2022, 20 april 2023, den 30 november 2023, den 29 februari 2024 och den 13 juni 2024. Överläggning med konstitutionsutskottet den 15 december 2022 samt information den 18 april 2023 och den 18 juni 2024. Samråd i EU-nämnden den 2 december 2022, den 13 oktober 2023, den 1 december 2023 och den 1 mars 2024.

Fortsatt behandling av ärendet: Om rådet beslutar om partiell allmän inriktning väntas trepartssamtal med Europaparlamentet ta vid.

Faktapromemoria: 2021/22: FPM99

7. Övriga frågor: Aktuella lagstiftningsförslag

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Information från ordförandeskapet

Ansvarigt statsråd: Gunnar Strömmer

Förslagets innehåll: Ordförandeskapet väntas informera om läget i pågående förhandlingar av aktuella lagstiftningsförslag.

8. Konsekvenserna av externa konflikter och hur de påverkar EU

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Diskussion

Ansvarigt statsråd: Gunnar Strömmer

Förslagets innehåll: Frågorna om externa konflikters betydelse för den inre säkerheten är återkommande på RIF-dagordningen. Rysslands aggression mot Ukraina är inne på sitt tredje år och snart ett år har passerat sedan Hamas terroristattack mot Israel.

Händelseutvecklingen i Mellanöstern utgör en destabiliserande extern händelse som ökar hotet mot EU:s inre säkerhet och som kan inspirera individer till våldshandlingar i EU. Polarisering, hat och hot, desinformation och antisemitiska handlingar har ökat i många medlemsstater. Omfattningen av våldsbejakande propaganda, terrorisminnehåll och bildmaterial på attacker har växt snabbt online. EU:s *Integrated Political Crisis Response* (IPCR) är aktiverat för att bevaka situationen och koordinera åtgärder.

Händelseutvecklingen i onlinemiljön har diskuterats i *EU Internet Forum* (EUIF) som också tagit fram information och stöd till medlemsstaterna i deras arbete att förhindra spridning av våldsbejakande extremism och terrorisminnehåll online.

EU har en pågående dialog om inre säkerhet med Ukraina som omfattar gränssäkerhet, vapensmuggling, våldsbejakande utländska stridande och övriga säkerhetsrisker. Flera EU-myndigheter, däribland Europol, Frontex och Eurojust, samarbetar med Ukraina. Fokus är på att förhindra spridning av vapen, bevaka de yttre gränserna, övervaka utvecklingen gällande våldsbejakande utländska stridande som kan utgöra extremist- eller terroristhot, insamling av bevis om krigsförbrytelser, motverka hot mot civilbefolkningen, motverka desinformation, och skydda kritisk infrastruktur.

Med stöd från EU har Ukraina inrättat ett nationellt vapenregister och etablerat en nationell kontaktpunkt för skjutvapen. För att anpassa Ukrainas gränsförvaltning till EU-standard har en strategi för integrerad gränsförvaltning utvecklats tillsammans med experter från EU.

Förslag till svensk ståndpunkt: Regeringen välkomnar att EU gemensamt vidtar åtgärder som syftar till att hantera de säkerhetshot som uppstår på grund av Rysslands aggression mot Ukraina. Fortsatt militärt och civilt stöd

till Ukraina, likväl som stöd till Moldavien, är absolut nödvändigt, inklusive sådana åtgärder på det inre säkerhetsområdet som främjar ländernas EU-närmande. Det är samtidigt viktigt att stödet är koordinerat för att maximera effekten av EU:s åtgärder och undvika duplicering. Vapensmuggling, människohandel och narkotikahandel är exempel på frågor av vikt för den inre säkerheten.

Regeringen ser mycket allvarligt på den aktuella situationen i Mellanöstern och dess konsekvenser för EU:s inre säkerhet. Regeringen betonar vikten av det gemensamma arbetet inom EU för att motverka att bland annat antisemitism, polarisering och spridning av hatiska budskap. Sociala missförhållanden, polarisering och politiska skeenden kan bidra till att skapa antidemokratiska strömningar och missnöje som i sin tur kan utgöra en grogrund för att våldsbejakande ideologier och extremistiska grupperingar kan få fäste. Detta kan i sin tur leda till ökad radikaliserings och konkreta säkerhetshot mot EU:s medborgare. Regeringen välkomnar därför att dessa utmaningar sätts högt på dagordningen.

Datum för tidigare behandling i riksdagen: Information till justitieutskottet den 1 december 2022, 23 februari 2023, 1 juni 2023, 21 september 2023, 30 november 2023 och 29 februari 2024. Samråd med EU-nämnden den 2 december 2022, 3 mars 2023, 2 juni 2023, 22 september 2023, 1 december 2023, 1 mars 2024 och 5 juni 2024.

Fortsatt behandling av ärendet: Frågorna förväntas fortsatt behandlas vid kommande RIF-råd.

Faktapromemoria: -

9. Kampen mot olaglig narkotikahandel och organiserad brottslighet

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Lägesrapport

Ansvarigt statsråd: Gunnar Strömmer

Förslagets innehåll: Vid RIF-rådet planerar det ungerska ordförandeskapet att lämna en lägesrapport om arbetet med att genomföra EU:s färdplan för

att bekämpa narkotikahandel och organiserad brottslighet. Färdplanen presenterades i oktober 2023 och innehåller 17 åtgärder inom fyra prioriterade områden; stärka motståndskraften i logistiknaven (bland annat hamnar), avveckla kriminella nätverk, störa affärsmodeller och beslagta brottsvinster, förebyggande åtgärder och internationellt samarbete. Det ungerska ordförandeskapet har prioriterat genomförandet av tio av åtgärderna i färdplanen.

En diskussion om färdplanen, i synnerhet kring stärkt säkerhet i hamnarna, hölls även vid det informella RIF-mötet i januari 2024. Belgiska ordförandeskapet lämnade motsvarande lägesrapporter vid RIF-mötena i våras.

Förslag till svensk ståndpunkt: -

Datum för tidigare behandling i riksdagen: Information till justitieutskottet den 1 februari 2024 om europeiska hamnalliansen. Information till justitieutskottet den 29 februari. Samråd med EU-nämnden den 1 mars och 5 juni 2024.

Fortsatt behandling av ärendet: -

Faktapromemoria: 2023/24:FPM19

10. Övriga frågor:

a) Genomförande av migrations- och asylreformer

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Information från kommissionen

Ansvarigt statsråd: Johan Forssell

Förslagets innehåll: Kommissionen väntas ge en uppdatering av arbetet med genomförandet av migrations- och asylopakten.

De tio rättsakterna kopplade till det gemensamma asylsystemet inom ramen för den så kallade migrations- och asylopakten trädde i kraft den 11 juni 2024. Med undantag för vidarebosättningsförordningen som blir tillämplig omedelbart, har medlemsstaterna två år på sig att anpassa sin lagstiftning och

sina processer innan de nya reglerna ska börja tillämpas. Utöver det arbete som sker på nationell nivå kommer mycket arbete med genomförandet att ske på EU-nivå. Den 12 juni 2024 antog kommissionen, i enlighet med bestämmelser i vissa av rättsakterna, en genomförandeplan för att säkerställa att medlemsstaterna är tillräckligt förberedda när de nya reglerna ska börja tillämpas. Vid nu aktuellt möte väntas kommissionen informera om arbetet med genomförandet.

Förslag till svensk ståndpunkt: -

Datum för tidigare behandling i riksdagen: Information till socialförsäkringsutskottet den 14 maj 2024. Samråd med EU-nämnden om genomförandet den 5 juni 2024.

Fortsatt behandling av ärendet: Genomförandet kommer framöver vara en återkommande dagordningspunkt i rådet.

Faktapromemoria: -

- b) Genomförande av förordning (EU) 2022/2065 om en inre marknad för digitala tjänster: rapporteringsskyldighet för olagligt innehåll

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Information från kommissionen

Ansvarigt statsråd: Erik Slottner

Förslagets innehåll: Kommissionen väntas informera om genomförandet av förordningen om en inre marknad för digitala tjänster (DSA) särskilt kopplat till rapporteringsskyldigheter för olagligt innehåll.

- c) Rekrytering av minderåriga och unga till brottslighet via onlineplattformar

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Information från Sverige

Ansvarigt statsråd: Gunnar Strömmer

Förslagets innehåll: Sverige vill informera om det arbetet som skett i nordisk krets för att motverka rekrytering av barn och unga till kriminalitet i digitala miljöer och har därför bett ordförandeskapet om en övrig fråga vid RIF-rådet.

Organiserad brottslighet har utvecklats till ett oroväckande hot. En framför allt oroväckande utveckling är att barn och unga dras in i kriminalitet och rekryteras via sociala medieplattformar för att distribuera droger och utföra grova våldsdåd. Sverige har i nära samarbete med Danmark och övriga nordiska länder kommit överens om bland annat följande åtgärder:

- att förstärka och utveckla samarbetet och informationsutbytet mellan onlineplattformar och polismyndigheter,
- att utveckla informationsutbytet mellan de nordiska polismyndigheterna,
- att följa upp initiativet av Google, Meta, TikTok och Snapchat att inom Tech Sverige etablera ett nordiskt forum för utbyte av erfarenheter och kunskap om rekrytering online,
- att utveckla användningen av anmälnings- och rapporteringsmekanismerna i rättsakten om digitala tjänster (DSA).

d) Regionalt civilskyddsforum (Vilnius den 6 september 2024)

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Information från Litauen

Ansvarigt statsråd: Carl-Oskar Bohlin

Förslagets innehåll: Information från Litauen om det regionala forumet för civilskydd som ägde rum i Vilnius den 6 september.

- e) Ministerforumet för rättsliga och inrikes frågor mellan EU och västra Balkan (Montenegro den 28-29 oktober 2024)

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Information från ordförandeskapet

Ansvarigt statsråd: Gunnar Strömmer

Förslagets innehåll: Information från ordförandeskapet om ministerforum på området för rättsliga och inrikes frågor mellan EU och länderna på västra Balkan i Budva, Montenegro den 28–29 oktober 2024.

Fredagen den 11 oktober 2024 - Rättsliga frågor

11. Övriga frågor: Aktuella lagstiftningsförslag

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Information från ordförandeskapet

Ansvarigt statsråd: Gunnar Strömmer

Förslagets innehåll: Ordförandeskapet väntas informera om läget i pågående förhandlingar av aktuella lagstiftningsförslag.

12. Kampen mot olaglig narkotikahandel och organiserad brottslighet

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Lägesrapport

Ansvarigt statsråd: Gunnar Strömmer

Förslagets innehåll: Vid RIF-rådet den 10–11 oktober avser ordförandeskapet lämna en lägesrapport om rättsligt samarbete i kampen mot narkotikahandel och organiserad brottslighet.

Under det svenska EU-ordförandeskapet hölls vid ett flertal tillfällen diskussioner på olika nivå om betydelsen av rättsligt samarbete i kampen mot den organiserade brottsligheten. De spanska och belgiska ordförandeskapen tog arbetet vidare.

Under det belgiska ordförandeskapet antogs i juni rådslutsatser om åklagarsamarbete och stärkt samarbete gentemot tredje land i kampen mot den organiserade brottsligheten. Implementeringen av slutsatserna har påbörjats och ett första möte i det rättsliga nätverk mot organiserad brottslighet som inrättats genom slutsatserna hölls den 25–26 september 2024 vid Eurojust.

Förslag till svensk ståndpunkt: -

Datum för tidigare behandling i riksdagen: Information till justitieutskottet vid flera tillfällen, senast den 29 februari 2024. Samråd med EU-nämnden vid flera tillfällen, senast den 5 juni 2024.

Fortsatt behandling av ärendet: -

Faktapromemoria: -

13. Rysslands anfallskrig mot Ukraina: kampen mot strafflöshet

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Lägesrapport

Ansvarigt statsråd: Gunnar Strömmer

Förslagets innehåll: Vid RIF-rådet den 10–11 oktober avser ordförandeskapet lämna en lägesrapport om Rysslands anfallskrig mot Ukraina och kampen mot strafffrihet.

Sedan Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina den 24 februari 2022 har EU:s medlemsstater vidtagit en rad åtgärder såväl nationellt som gemensamt på EU-nivå och internationellt för att säkerställa ansvarsutkrävande för internationella brott som begås i samband med Rysslands aggression mot Ukraina.

På EU-nivå har bland annat diskuterats hur EU:s medlemsstater bäst kan stödja utredningar av krigsförbrytelser genom att skicka nationella experter till stöd för ukrainska utredningar och genom att ge ekonomiskt stöd eller skicka nationella experter till Internationella brottmålsdomstolen (ICC). Från Sverige har finansiella bidrag om sju miljoner kronor lämnats till ICC. Därtill har Åklagarmyndigheten sekonderat tre åklagare och Polismyndigheten sex experter till ICC. Sverige bidrar även med expertis till EU:s rådgivande civila insats EUAM Ukraina som stödjer reformer av rättsvårdande myndigheter och ger stöd till utredningar av krigsförbrytelser.

Under 2022 gavs Eurojust en ny uppgift att bevara, analysera och lagra bevisning avseende krigsförbrytelser som begås i bland annat Ukraina och som kan göras tillgänglig för nationella och internationella rättsliga myndigheter, inklusive ICC. Databasen som inrättats för denna uppgift har tagits i bruk (Core International Crimes Evidence Database – CICED). Inom ramen för Eurojusts mandat har även en koordineringsmekanism som ska stödja utredningar och insamlingen av bevisning om det ryska aggressionsbrottet för framtida rättegångar inrättats (International Coordination Center for the Prosecution of the Crime of Aggression - ICPA).

Förslag till svensk ståndpunkt: -

Datum för tidigare behandling i riksdagen: Information till justitieutskottet vid flera tillfällen, senast den 29 februari 2024. Samråd med EU-nämnden vid flera tillfällen, senast den 5 juni 2024.

Fortsatt behandling av ärendet: -

Faktapromemoria: -

14. Främja tillgången till rättslig prövning i samband med rättsstatsprincipen och konkurrenskraft

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Diskussion

Ansvarigt statsråd: Gunnar Strömmer

Förslagets innehåll: Under det ungerska ordförandeskapet har diskussioner inletts om strategiska riktlinjer på området för rättsliga och inrikes frågor, samt om rådsslutsatser om EU:s rättsliga konkurrenskraft. Båda dessa teman diskuterades inledningsvis i det informella rådsmötet för rättsliga och inrikes frågor i juli och har därefter följts upp på tjänstemannanivå.

Vidare för justitieministrarna regelbundet tematiska diskussioner om rättsstatsprincipen. Vid RIF-rådet 10–11 oktober planerar det ungerska ordförandeskapet en diskussion om tillgång till rättslig prövning i samband med rättsstatsprincipen och arbetet med rättslig konkurrenskraft.

Förslag till svensk ståndpunkt: EU är ett väl fungerande och djupt integrerat rättsligt område som bygger på respekt för mänsklig värdighet, frihet, demokrati, jämlikhet, mänskliga rättigheter och rättsstatsprincipen. Upprätthållandet av dessa är en förutsättning för ett fortsatt väl fungerande område för frihet, säkerhet och rättvisa.

Det är för regeringen prioriterat att EU arbetar målmedvetet med att stärka sin konkurrenskraft och produktivitet, därigenom skapas ekonomisk tillväxt och den gröna och digitala omställningen kan drivas på. EU har flera konkurrensfördelar varav den viktigaste är att EU är och ska fortsätta vara ett rättssäkert, förutsebart och tryggt rättsligt område som tillgodoser medborgares och företags rättigheter, där individer och företag har rätt till rättslig prövning och kan få sina avgöranden verkställda inom hela EU. Detta gör EU till ett attraktivt område för företag att investera och etablera sig i.

Den fortsatta analysen av hur EU:s konkurrenskraft kan förbättras måste göras med ett helhetsperspektiv. Det civilrättsliga området är redan till stor del täckt av *acquis* och eventuella nya förslag måste bygga på grundliga analyser och verkliga behov, och i det arbetet bör konkurrenskraftsaspekter ges särskild uppmärksamhet. Särskilt fokus bör i det avseendet läggas på regelförenkling och minskad administrativ börda för företag.

Den globala dimensionen är viktig och EU bör vara aktiv i samarbetet i globala forum såsom Uncitral, Haagkonferensen för internationell privaträtt och WIPO, för att främja EU:s samt medlemsstaternas konkurrenskraft samt rättsstatsprincipen.

Datum för tidigare behandling i riksdagen: -

Fortsatt behandling av ärendet: -

Faktapromemoria: -

15.Kampen mot rasism: genomföranderapport om handlingsplanen mot rasism

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Diskussion

Ansvarigt statsråd: Paulina Brandberg

Förslagets innehåll: Under det svenska ordförandeskapet för Europeiska unionens råd etablerades ett arbetssätt för rådet i frågor som rör rasism och antisemitism. I detta ingår att rådet löpande utbyter erfarenheter och diskuterar den fortsatta inriktningen på EU:s arbete på området.

Den 18 september 2020 presenterade kommissionen meddelandet En jämlikhetsunion: EU:s handlingsplan mot rasism 2020–2025. Handlingsplanen syftar till att på ett konkret sätt lägga fram åtgärder som ska vidtas för att motverka rasism och diskriminering på grund av etnicitet inom unionen. Då handlingsplanen löper ut 2025 har kommissionen utarbetat en rapport om genomförandet av handlingsplanen som väntas belysa de åtgärder som vidtagits på EU-nivå och de resultat som dessa har fått på nationell nivå i medlemsstaterna. Kommissionens ordförande har också aviserat att en ny strategi för EU:s arbete mot rasism ska utarbetas för perioden från 2025. Sett i ljuset av detta väntas diskussionen fokusera på lärdomar från den befintliga handlingsplanen och initiala medskick inför framtagandet av en ny strategi.

Förslag till svensk ståndpunkt: Regeringen avser i diskussionen lyfta att arbetet för att bekämpa rasism är en integrerad del av försvaret av EU:s grundläggande värden. Regeringen anser därför att det är av betydelse att kontinuerligt arbeta med att motverka alla former av rasism, och välkomnar att rådet fortsätter följa upp och diskutera inriktningen av EU:s arbete med frågorna.

Det är viktigt att EU:s arbete på området bedrivs på ett sammanhållet sätt med långsiktighet, uthållighet samt resultatfokus och regeringens uppfattning är att den existerande handlingsplanen har bidragit till detta. I fråga om den kommande strategin anser regeringen att den bör bygga på de lärdomar som kan dras från genomförandet av den gällande handlingsplanen och att den bör utarbetas i samarbete med medlemsstaterna. Vidare bör strategin på ett konkret sätt bidra till att EU:s institutioner och medlemsstaterna ges goda förutsättningar att bekämpa rasism och möta aktuella utmaningar, samtidigt som arbetet behöver ta höjd för de skilda förutsättningar som råder i respektive medlemsstat.

Datum för tidigare behandling i riksdagen: -

Fortsatt behandling av ärendet: -

Faktapromemoria: 2020/21:FPM11

16. Övriga frågor

a) Kampen mot antisemitism: utvecklingen på området bekämpning av antisemitism

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Information från ordförandeskapet och kommissionen

Ansvarigt statsråd: Paulina Brandberg

Förslagets innehåll: Ordförandeskapet och kommissionen väntas informera om sitt arbete på området, inklusive den rådsdeklaration om att främja judiskt liv och bekämpa antisemitism som väntas behandlas vid rådet för allmänna frågor den 15 oktober.

b) Årsrapport för 2024 om tillämpningen av EU-stadgan om de grundläggande rättigheterna

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Information från kommissionen

Ansvarigt statsråd: Paulina Brandberg

Förslagets innehåll: Kommissionen väntas informera om 2024 års rapport om tillämpningen av stadgan om de grundläggande rättigheterna.

c) EU:s anslutning till den europeiska konventionen om de mänskliga rättigheterna

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Information från ordförandeskapet

Ansvarigt statsråd: Gunnar Strömmer

Förslagets innehåll: Av artikel 6.2 i EU-fördraget följer att EU ska ansluta sig till den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna (Europakonventionen). Förhandlingarna om EU:s anslutning till Europakonventionen inleddes i juli 2010 mellan EU och Europarådet. I april 2013 nåddes en första överenskommelse på förhandlarnivå mellan samtliga konventionsparter och EU om ett utkast till anslutningsavtal. I december 2014 slog dock EU-domstolen i ett yttrande fast att utkastet till anslutningsavtal inte var förenligt med unionsrätten. Förhandlingarna mellan EU och Europarådet återupptogs därför under hösten 2020.

En av de frågor som EU-domstolen lyfte som problematiska med det tidigare avtalsutkastet rör domstolens behörighet på området för EU:s gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik, det så kallade GUSP-området. Invändningen handlar i korthet om att eftersom EU-domstolens behörighet på det området är begränsad (artikel 24 EU-fördraget och 275 EUF-fördraget) riskerar anslutningen att innebära att Europadomstolen kan pröva om vissa handlanden är förenliga med Europakonventionen som EU-

domstolen inte har behörighet att pröva. Detta skulle åsidosätta unionsrättens särdrag.

EU:s medlemsstater enades i början på mars 2023 om att GUSP-invändningen ska lösas internt inom unionen. Det var den sista av EU-domstolens invändningar som återstod att lösa parterna emellan. Därmed kunde samma månad en överenskommelse nås mellan EU och Europarådet i de sista förhandlingsfrågorna. I och med det finns en överenskommelse om ett nytt utkast till anslutningsavtal. Sedan dess har arbetet med att nå en intern lösning på invändningen fortsatt inom rådet. Den enighet som krävs har dock inte kunnat nås.

EU-domstolen har i början av september 2024 meddelat ett avgörande som tydliggör gränserna för domstolens behörighet på GUSP-området. Kommissionen bedömer att avgörandet innebär en lösning på GUSP-invändningen. De allra flesta medlemsstaterna är också preliminärt positiva till avgörandets möjlighet att lösa invändningen. Det kan förväntas att kommissionen senare i höst begär att EU-domstolen ska yttra sig över utkastet till anslutningsavtal.

Förslag till svensk ståndpunkt: -

Datum för tidigare behandling i riksdagen: Samråd med EU-nämnden vid flera tillfällen sedan 2010, senast den 1 december 2023. Överläggning med konstitutionsutskottet 2010 och därefter information vid flera tillfällen, senast den 15 februari 2024.

Fortsatt behandling av ärendet: -

Faktapromemoria: -

d) 2024 års rapport om rättsstatsprincipen

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Information från Slovakien

Ansvarigt statsråd: Gunnar Strömmer

Förslagets innehåll: Information från Slovakien om rättssatsrapporten för 2024.

e) **Förhandlingarna mellan EU och USA om ett avtal om elektroniska bevis**

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Information från kommissionen

Ansvarigt statsråd: Gunnar Strömmer

Förslagets innehåll: Den 6 juni 2019 gav rådet kommissionen i uppgift att förhandla fram ett EU-gemensamt avtal med USA om tillgång till elektroniska bevis. Behovet av ett sådant avtal kunde konstateras under förhandlingar av den så kallade e-bevisförordningen (EU:s förordning 2023/1543 av den 12 juli 2023 om europeiska utlämnandeorder och europeiska bevarandeorder för elektroniska bevis i straffrättsliga förfaranden och för verkställighet av fängelsestraff eller annan frihetsberövande åtgärd till följd av straffrättsliga förfaranden). Det handlar bland annat om att det krävs en reglering av hur motstridiga skyldigheter som kan uppstå för tjänsteleverantörer med hänsyn till att de kan vara underkastade såväl EU-rättslig som tredjelands lag, främst amerikansk lag, ska hanteras.

Förhandlingarna med USA inleddes 2019. Med hänsyn till att förhandlingarna av e-bevisförordningen drog ut på tiden, pausades förhandlingarna med USA. Sedan förhandlingarna av förordningen kunde slutföras under våren 2023 återupptogs förhandlingarna med USA i mars 2023. EU har tagit fram ett första avtalsutkast som inom kort ska delas med USA. Avtalsutkastet är baserat på preliminära överenskommelser mellan EU och USA även om det ännu inte nåtts enighet i flera viktiga frågor som t.ex. avtalets tillämpningsområde och frågor om rättssäkerhetsgarantier.

Förslag till svensk ståndpunkt: -

Datum för tidigare behandling i riksdagen: Informationen till justitieutskottet vid ett flertal tillfällen, senast den 29 februari 2024. Samråd med EU-nämnden vid ett flertal tillfällen, senast den 5 juni 2024.

Fortsatt behandling av ärendet: -

Faktapromemoria: -

- f) Ministerforumet för rättsliga och inrikes frågor mellan EU och västra Balkan (Montenegro den 28-29 oktober 2024)

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Information från ordförandeskapet

Ansvarigt statsråd: Gunnar Strömmer

Förslagets innehåll: Information från ordförandeskapet om ministerforum på området för rättsliga och inrikes frågor mellan EU och länderna på västra Balkan i Budva, Montenegro den 28–29 oktober 2024.

I anslutning till rådets möte: Gemensamma Schengenkommittén

1. Det övergripande läget i Schengenområdet

a) Schengenbarometern

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Diskussion

Ansvarigt statsråd: Gunnar Strömmer

Förslagets innehåll: Se ovan punkten 3a.

b) Genomförande av prioriteringarna i Schengenrådets årliga cykel

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Diskussion

Ansvarigt statsråd: Gunnar Strömmer

Förslagets innehåll: Se ovan punkten 3b.

c) Genomförande av interoperabilitet

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Lägesrapport

Ansvarigt statsråd: Gunnar Strömmer

Förslagets innehåll: Se ovan punkten 3c.

2. Effektivisering av EU:s återvändandepolitik

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Diskussion

Ansvarigt statsråd: Johan Forssell

Förslagets innehåll: Se ovan punkten 4.

3. Fullständig tillämpning av Schengenregelverket i Bulgarien och Rumänien

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Lägesrapport

Ansvarigt statsråd: Gunnar Strömmer

Förslagets innehåll: Se ovan punkten 5.

4. Övriga frågor: aktuella lagstiftningsförslag

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Information från ordförandeskapet

Ansvarigt statsråd: Gunnar Strömmer

Förslagets innehåll: Se ovan punkten 7.